

Saksframlegg

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
22/16	15.03.2022	Formannskapet

Planprogram kommuneplanens samfunnsdel 2022-2032

Kommunedirektørens innstilling:

1. Formannskapet vedtar forslag til planprogram og kunngjør oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-12 og 11-13.
2. Formannskapet legger kunngjøring av oppstart og forslag til planprogram ut til offentlig ettersyn med minst 6 ukers frist for uttalelse, jf. plan- og bygningsloven § 11-12.

Formannskapets behandling av sak 16/2022 i møte den 15.03.2022:

Behandling:

Nærings- og samfunnsutvikler Ronny Godhei Hansen orienterte.

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Formannskapet vedtar forslag til planprogram og kunngjør oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-12 og 11-13.
2. Formannskapet legger kunngjøring av oppstart og forslag til planprogram ut til offentlig ettersyn med minst 6 ukers frist for uttalelse, jf. plan- og bygningsloven § 11-12.

Saksutredning:

Bakgrunn

Den 06.10.2020 behandlet og vedtok kommunestyret i Herøy kommune i sak 30/20 «Planstrategi for Herøy kommune 2020-2024», med revisjon av kommuneplanen i pkt. 5-6. I møte 17.12.2019 i sak 54/19, opprettet kommunestyret en plangruppe som skulle jobbe sammen med administrasjonen i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel.

Under oppstartsarbeidet har det blitt konkludert med at det er mer hensiktsmessig at det er formannskapet som planutvalg i Herøy kommune som skal bistå administrasjonen i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel, og derav er det gitt føringer for organiseringen og prosessen i planarbeidet. Formannskapet skal ha en aktiv rolle i revisjonsarbeidet og kommunedirektøren/utvalgsleder skal utarbeide et forslag til organisering og gjennomføring av prosessen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Alle kommuner skal ha en kommuneplan bestående av arealdel og samfunnsdel med handlingsdel. Innenfor det kommunale planverket er samfunnsdelen dokumentet for langsiktig, overordnet og samordnende styring og utvikling av kommunen som samfunn og organisasjon.

Samfunnsdelen skal ha en handlingsdel som viser hvordan planen skal følges opp. Etter endringene i kommuneloven (2018) kan økonomiplanen utgjøre handlingsdelen, jf. § 14-4. Herøy kommune har valgt denne modellen.

Ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel skal man følge de føringer og prosesskrav som er angitt i plan- og bygningsloven §§ 11-12 til 11-15. Dette medfører blant annet krav om utarbeiding av planprogram.

Planprogram

Plan- og bygningsloven § 4-1 sier:

«For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet».

«(...) gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten».

Man kan si at planprogrammet er en oppskrift på hvordan den kommende planen blir, eller en «plan for planen».

Formålet med planarbeidet

Hovedformålet med planarbeidet er å styrke og forankre samfunnsdelens posisjon som Herøy kommunes viktigste styringsdokument.

Gjeldende samfunnsdel for Herøy kommune 2012-2024 ble vedtatt i kommunestyret 18.03.2014.

I revisjonsarbeidet vil det være naturlig å ta utgangspunkt i de erfaringene man har hatt med gjeldende samfunnsdel fra 2014. For å styrke samfunnsdelen som styringsdokument, skal planarbeidet ta sikte på at:

- **Samfunnsdelen må få en bedre forankring i kommuneorganisasjonen.** Dette betyr at både politisk og administrativ ledelse aktivt må delta i prosessen med utarbeiding av plandokumentet. Samfunnsdelen bør derfor revideres i løpet av første halvdel i hver kommunestyreperiode. Samfunnsdelen skal bidra til samstemthet med en felles forståelse for hvor kommunen skal videre.
- **Samfunnsdelen må fremstå som et tydelig styringsdokument med et sett utvalgte satsingsområder og strategier.** Dette betyr at dokumentets utforming ikke må være vag, men heller ikke bli en tung

analytisk rapport. Samtidig er det viktig at det ikke eksisterer andre styringsdokumenter i organisasjonen som konkurrerer med samfunnsdelen. Det er samfunnsdelen som skal peke ut retningen for utviklingen av kommunen og legge føringene, mens andre dokumenter skal utfylle og detaljere samfunnsdelen.

- **Samfunnsdelen og arealdelen må kobles sterkt sammen.** For å skape sterkere koblinger bør det gjøres to hovedgrep: 1) Samfunnsdelen bør vedtas i forkant av arealdelen. 2) Samfunnsdelen bør inneholde en arealstrategi. Dette vil bidra til at samfunnsdelen legger sterkere føringer for arealdelen.
- **Samfunnsdelen må kobles sterkt sammen med det øvrige planverket og saksbehandlingen.** Dette betyr at når nye planer, styringsdokumenter eller andre større politiske saker skal behandles, må koblingen til samfunnsdelen tydelig fremgå.

Prosess:

Organisering

Det er kommunestyret som fatter endelig planvedtak. Kommunestyret har delegert myndigheten til å utarbeide planprogram og legge det ut på høring, jf. delegasjonsreglementet.

Formannskapet som planutvalg i Herøy kommune, skal jobbe sammen med administrasjonen i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel. Formannskapet vil dermed inviteres til jevnlig møter med kommunens administrasjon underveis i prosessen, dette for å skape politisk eierskap til planen.

Den administrative arbeidsgruppen skal administrere planprosessen og ledes av fagleder for nærings- og samfunnsutvikling i samråd med kommunedirektør. Andre etater og avdelinger blir involvert i arbeidet der det er hensiktsmessig. Arbeidsgruppen har det faglige ansvaret for å utarbeide planforslag, lede prosessen opp mot politisk ledelse og administrasjonen samt andre lokalsamfunnsaktører. En felles forståelse på tvers av etater og tjenesteområder vil være viktig for en operativ og velfungerende samfunnsdel. I tillegg til å ha en ledelsesfunksjon, skal den administrative arbeidsgruppen også fungere som rådgivere og sekretariat.

Den administrative referansegruppen består av kommunedirektørens ledergruppe; kommunedirektør, kommunalsjefer for etatene og fagleder for nærings- og samfunnsutvikling. Planprosessen skal forankres i den administrative referansegruppen. Underveis i prosessen skal derfor kommunedirektørens ledergruppe bli orientert og ha mulighet til å gi innspill underveis i prosessen. Den administrative referansegruppen har ansvar for å videreføre prosessene inn i sine etater i kommuneorganisasjonen.

Med andre lokalsamfunnsaktører menes det her organisasjoner, lag, foreninger og innbyggere. Under planprosessen skal det legges opp til åpne innspillmøter eller arbeidsverksted. Ungdomsrådet, eldrerådet og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal også trekkes inn under planarbeidet.

Medvirkning

Medvirkning i arbeidet med ny samfunnsdel er sikret gjennom lovfestede, formelle prosesskrav i plan- og bygningsloven. I planarbeidet bør en også legge opp til andre former for medvirkning, men dette blir da prosesser der kommunen står friere til å velge fremgangsmåte.

Det er lagt opp til følgende medvirkningsopplegg i revisjonsarbeidet med samfunnsdelen:

Varsel om oppstart av planarbeid Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram. Høring og offentlig ettersyn av planforslag.	Formelt krav, jf. PBL § 11-12 Formelt krav, jf. PBL 11-13 Formelt krav, jf. PBL 11-14
Åpne orienterings- og innspillmøter, med invitasjon til grendelag m.fl. Dialog og orientering med ungdomsrådet, eldrerådet og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Regionalt planforum ved behov	Annen medvirkning, jf. PBL § 5-1

Framdriftsplan

Arbeidet med samfunnsdelen kan deles inn i to faser: planprogram og planforslag. Før selve planarbeidet kan igangsettes, må planprogrammet endelig behandles i formannskapet og kommunestyret.

- *Planprogram:* Forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn i mars. Planoppstart varsles samtidig med offentlig ettersyn av planprogrammet. Høringsfrist settes til april/mai. Det er lagt opp til at planprogrammet endelig fastsettes av kommunestyret i mai-juni 2022.
- *Planforslag:* Forslag til samfunnsdel utarbeides i perioden juni-oktober 2022. Planforslaget behandles i formannskapet og sendes ut på høring og offentlig ettersyn i november-desember 2022. Det offentlige ettersynet pågår i perioden desember-januar. Kommuneplanens samfunnsdel skal endelig behandles av kommunestyret senest mars 2023.

Viktige føringer

De viktigste føringene i planarbeidet er:

- Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2019-2023.
- FNs bærekraftsmål.
- Regional planstrategi for Nordland 2021-2024.
- Herøy kommunes mål og interesser.

Prioriterte arbeidsområder

Det er skissert fem prioriterte hovedfokus som skal særlig vektlegges i planprosessen: forankring, samordning, utforming, kunnskapsgrunnlag og andre eventuelle tema.

Forankring: I planarbeidet skal det vektlegges å skape en felles forståelse for bruk av plansystemet. For å oppnå dette må både politisk og administrativ ledelse være aktive aktører i planprosessen, slik at organisasjonen får et sterkere eierskap til samfunnsdelen. Enheter og tjenesteområder sine innspill til budsjett og økonomiplan bør tydelig forankres i samfunnsdelens mål og satsningsområder. Samfunnsdelen bør inneholde politiske prioriteringer som kan følges opp i temaplaner og økonomiplaner.

Samordning: For at samfunnsdelen skal kunne fungere som kommunens øverste styringsdokument, må dokumentet ha evnen til å samordne mål og føringer fra overnasjonalt, nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Det legges til grunn at FNs 17 bærekraftsmål vil danne grunnlag som et overordnet rammeverk for utforming av samfunnsdelen. Samtidig bør en legge vekt på å unngå at et slikt perspektiv kan medføre generelle og lite konkrete mål og satsningsområder som ikke tar tilstrekkelig grep om lokale utfordringer. Samfunnsdelen bør peke ut et sett utvalgte bærekraftsmål som kommunen ønsker å prioritere. Dette gir

kommunen rom til å bruke bærekraftsmålene på en måte som er tilpasset den lokale situasjonen, både med hensyn til det samfunnsmessige utfordringsbildet og politiske ambisjoner.

Utforming: Samfunnsdelen må utformes og gis et innhold som en overordnet plan med fokus på hovedmål og satsningsområder, uten omfattende beskrivelser av kommunens ulike virksomheter og oppgaver. Samfunnsdelen bør bygge på kommunestyrets uttalte satsningsområder. Samfunnsdelen bør ikke være for omfattende, og sammenhengen mellom samfunnsdelen og det øvrige planverket i kommunen skal også være et sentralt fokusområde.

Kunnskapsgrunnlag – konkret, tydelig og målrettet: Det vil være naturlig å ta utgangspunkt i allerede eksisterende faktagrunnlag, utredninger og analyser. Når man i prosessen skal fastsette mål og føringer for kommunen som samfunn og organisasjon, er det hensiktsmessig å støtte seg på det utfordringsbildet som fremgår av kunnskapsgrunnlaget. Herøy kommune har bl.a. en planstrategi hvor det er gjort en vurdering av hvilke utfordringer og utviklingstrekk som kommunen har som fremstår som spesielt viktig å arbeide med utover i kommunestyreperioden.

Andre tema: Det pågår flere parallelle prosessarbeid i tidsrommet der samfunnsdelen revideres. Det er naturlig at disse prosessene kobles inn i arbeidet med samfunnsdelen. Det skal f.eks. utarbeides en klimaplan og en plan for forebyggende arbeid med barn og unge.

Kommunedirektørens oppsummering og kommentarer

Kommunestyret har igjennom sitt vedtak i sak 30/20 den 06.10.2020, gitt klare føringer for at kommuneplanens samfunnsdel skal revideres i innværende kommunestyreperiode. Vedtaket gir også føringer for organiseringen og prosessen i planarbeidet.

Det er nå utarbeidet et forslag til planprogram ut ifra de føringene som ble lagt til grunn av kommunestyret og formannskapet. Planprogrammet gjør rede for planarbeidets formål, opplegg for prosess, viktige føringer, prioriterte arbeidsområder og evt. andre relevante tema.

Etter kommunedirektørens syn er planprogrammet et godt utgangspunkt for å utarbeide en ny samfunnsdel med styrket posisjon som kommunens viktigste styringsdokument.

Kommunedirektøren vil for øvrig henviser til det vedlagte forslag til planprogram.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler, på bakgrunn av de opplysningene som fremgår av saksframlegget, at formannskapet varsler planoppstart av planarbeid og legger forslaget til planprogram ut til offentlig ettersyn.

Vedlegg:

1 Planprogram KPS 2022-2032 Herøy Kommune